

№3 қосымша
Бекітілді
Директорлар Кеңесінің
2024 жылы « 30 » *Ақпан*
№ *20/1* шешімімен

**«ОҚЖЕТПЕС» ЕМДЕУ-САУЫҚТЫРУ КЕШЕН» АКЦИОНЕРЛІК
ҚОҒАМНЫҢ ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРІНЕ АРНАЛҒАН СЫБАЙЛАС
ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ ІС-ҚИМЫЛ НҮСҚАУЛЫҒЫ
(«Оқжетпес» ЕСК»АҚ)**

2024 жыл

Мазмұны

1. Жалпы Ереже 3-3
2. Терминдер, анықтамалар және қысқартулар.....3-6
3. Сыбайлас жемқорлықты білдіретін қауіптілік және оларды болдырмау жөніндегі талаптар.....6-8
4. Қызметкерді мәжбүрлейтін іс-әрекеттердің белгілері сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға.....8-9
5. Қоғам қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық сипаттағы жағдайлар туындағанда.....9-10
6. Шешім қабылдау кезіндегі іс-әрекеттер сыбайлас жемқорлыққа қарсы әрекет ету.....10-11
7. Қорытынды ережелер.....11-12

1. Жалпы Ереже

1. «Окжетпес» емдеу-сауықтыру кешені» акционерлік қоғамының (бұдан әрі - Қоғам) қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулық (бұдан әрі - Нұсқаулық) Қоғам және оның құрылымдық бөлімшелері қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық қаупімен ұштасқан жағдайлар туындаған жағдайдағы іс-қимыл тәртібін регламенттейді және Қоғамның қызметкерлері үшін сыбайлас жемқорлық сипаттағы жағдайлардың қызметтік міндеттері.

2. Нұсқаулық Қоғамның Директорлар кеңесінің шешімімен бекітіледі. Бекітілген Нұсқаулық бекітілген күннен бастап 10 жұмыс күні ішінде қоғамның интернет – ресурсында орналастырылуға тиіс.

Нұсқаулықты қоғамның барлық қызметкерлері танысуға және сақтауға тиіс.

3. Қоғамның сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс – қызметі (қоғамның комплаенс-офицері) (бұдан әрі - СЖҚКҚ) жұмысқа қабылдау кезінде еңбек шарты жасалған күннен бастап үш жұмыс күні ішінде қызметкерді осы Нұсқаулықпен жазбаша таныстыруға міндетті.

Нұсқаулықта келтірілген талаптар минималды талап болып табылады және нақты жағдай үшін толық және/немесе шектеу ретінде қарастырылмауы керек.

4. Осы Нұсқаулық қоғам қызметкерлерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мәдениетті қалыптастыру, олардың сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандарын қабылдамауы, қоғамның әрбір қызметкерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда «Нөлдік төзімділікті» және белсенді азаматтық ұстанымды қалыптастыру мақсатында әзірленді. Нұсқаулық Қоғам қызметкерлеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнаманың құқықтық институттарын, сыбайлас жемқорлық фактілерін көрсету жағдайындағы іс-қимыл тәртібін, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасағаны және сыбайлас жемқорлық әрекеттеріне жәрдемдескені үшін жауапкершілік түрлерін түсіндіреді.

5. Қазақстан Республикасының Сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасында материалдық сыйақы, сыйлықтар немесе қызметтер қабылдауға қатаң тыйым салу белгіленген.

2. Терминдер, анықтамалар және қысқартулар

6. Нұсқаулықта қолданылатын негізгі терминдер, анықтамалар және қысқартулар:

1) Әкімшілік-шаруашылық функциялар-Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен Қоғамның теңгеріміндегі мүлікті басқару және оған билік ету құқығы;

2) мемлекеттік ұйымда немесе квазимемлекеттік сектор субъектінде басқару функцияларын орындайтын тұлға-көрсетілген ұйымдарда тұрақты,

уақытша не арнайы өкілеттік бойынша ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын тұлға;

3) сыбайлас жемқорлық-жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымдық (қызметтік) өкілеттіктерін және олармен байланысты мүмкіндіктерді жеке өзі немесе делдалдар арқылы мүліктік (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтар алу немесе алу мақсатында заңсыз пайдалануы өзіне не үшінші тұлғаларға, сол сияқты осы тұлғаларға игіліктер мен артықшылықтар беру арқылы пара беру;

4) лауазымды тұлға-билік өкілінің функцияларын тұрақты, уақытша немесе арнайы өкілеттік бойынша жүзеге асыратын не мемлекеттік органдарда ұйымдық-өкімдік немесе әкімшілік-шаруашылық функцияларды орындайтын адам;

- мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамдарға теңестірілген адам-қоғамда басқару функцияларын орындайтын адам, сондай-ақ сатып алуды, оның ішінде мемлекеттік сатып алуды ұйымдастыру және өткізу жөнінде шешімдер қабылдауға уәкілеттік берілген не Қазақстан Республикасының мемлекеттік бюджеті мен Ұлттық қоры қаражатынан қаржыландырылатын жобаларды іріктеуге және іске асыруға жауапты адам, қоғамдағы дербес құрылымдық бөлімше басшысынан төмен емес лауазымды атқаратын;

5) Қоғамның жауапты тұлғалары – Директорлар кеңесінің мүшелері, Қоғам президентінің және оның орынбасарларының, қоғамның құрылымдық бөлімшелерінің басшылары;

6) коммерциялық пара беру-Қоғам қызметкерлеріне ақшаны, бағалы қағаздарды немесе өзге де мүлікті заңсыз беру, сол сияқты оларға өзінің қызметтік жағдайын пайдаланғаны үшін, сондай-ақ пара беруді жүзеге асыратын адамның мүддесі үшін қызмет бойынша жалпы қамқорлығы немесе жол бергені үшін мүліктік сипаттағы қызметтерді заңсыз көрсету;

7) мүдделер қақтығысы-бұл адамның жеке мүдделілігі оның лауазымдық (қызметтік) міндеттерін тиісінше орындауына әсер етуі мүмкін жағдай. Бұл жағдай азаматтардың, ұйымның, қоғамның және мемлекеттің құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтіруі мүмкін;

8) мүдделі тараптар-заңнама нормаларына, жасалған шарттарға (келісімшарттарға) немесе жанамаға (жанама) байланысты Қоғамның қызметіне, олардың өнімдеріне немесе қызметтеріне және соған байланысты іс-әрекеттерге ықпал ететін немесе әсер етуі мүмкін жеке тұлғалар, заңды тұлғалар, жеке немесе заңды тұлғалар топтары; мүдделі тараптардың негізгі өкілдері акционерлер, қызметкерлер, клиенттер, жеткізушілер, мемлекеттік органдар, еншілес және тәуелді ұйымдар, облигация ұстаушылар, кредиторлар, инвесторлар, қоғамдық ұйымдар, қоғам қызметі жүзеге асырылатын өнімдердің халқы болып табылады;

9) пара - лауазымдық функцияларды орындауға уәкілеттік берілген адамның жеке өзі немесе пара делдал арқылы ақша, бағалы қағаздар, өзге де мүлік, өзіне немесе басқа адамдарға мүлікке құқық немесе мүліктік сипаттағы пайда түрінде пара берушінің немесе ол өкілдік ететін адамдардың пайдасына жасаған әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін, егер мұндай әрекеттер (әрекетсіздік) бұл адамның қызметтік өкілеттігіне не ол лауазымдық жағдайына байланысты мұндай әрекеттерге (әрекетсіздікке), сол сияқты жалпы қамқорлыққа немесе попыласқа ықпал ете алады;

10) пара болуы мүмкін:

- заттар-бұл ақша, оның ішінде валюта, банктік чектер мен бағалы қағаздар, бағалы металдар мен тастардан жасалған бұйымдар, автомобильдер, Тамақ өнімдері, бейнетехника, Тұрмыстық техника және басқа да тауарлар, пәтерлер, саяжайлар, гараждар, жер учаскелері және басқа да жылжымайтын мүлік;

- қызметтер мен артықшылықтар – бұл емдеу, жөндеу және құрылыс жұмыстары, санаторийлер мен туристік жолдамалар, шетелге сапарлар, ойын-сауық және басқа шығындарды ақысыз немесе арзан бағамен төлеу;

- параның бүркемеленген (жабық) түрі-қарызға немесе жоқ қарызды өтеу түріндегі банктік несие, төмен бағамен сатып алынған тауарларға ақы төлеу, тауарларды жоғары бағамен сатып алу, пара алушыға, оның туыстарына, достарына жалақы төлей отырып, жалған еңбек шарттарын жасау, жеңілдетілген несие алу, жалдау ақысын азайту, несие бойынша пайыздық мөлшерлемені ұлғайту және т. б.

Парақорлық-сыбайлас жемқорлықтың ең тән, қауіпті және кең таралған көрінісі.

ҚР ҚК парамен байланысты қылмыстардың үш түрін көздейді:

- пара алу (366-бап);
- пара беру (367-бап);
- паракорлыққа делдалдық (368-бап).

11) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу-қоғамның алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу жолымен сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі;

12) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс – қимыл-сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу және олардың салдарын жою жөніндегі өз өкілеттіктері шегіндегі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің қызметі;

13) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қоғамның және оның қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы Қазақстан Республикасының заңнамасын сақтауын қамтамасыз ету жөніндегі, Қоғам бөлімшелерінің біріне жүктелетін функция;

14) сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс - қызмет (Қоғамның комплаенс-офицері) (СЖҚҚК) - Қоғамның және оның қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнаманы сақтауын қамтамасыз ететін және өз қызметін Қоғам президентіне қарамастан жүзеге асыратын, Қоғамның Директорлар кеңесіне есеп беретін, сыбайлас жемқорлыққа қарсы Қазақстан Республикасының заңнаманың талаптарын сақтауды қамтамасыз ету кезінде тәуелсіз болып табылатын құрылымдық бөлімше;

15) сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық - заңмен әкімшілік немесе қылмыстық жауаптылық белгіленген, сыбайлас жемқорлық белгілері бар құқыққа қарсы кінәлі әрекет (іс-әрекет немесе әрекетсіздік);

16) сыбайлас жемқорлық тәуекелі - сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі;

17) ұйымдық-өкімдік функциялар - Қазақстан Республикасының заңында белгіленген тәртіппен берілген қызметі бойынша бағынысты адамдардың орындауы үшін міндетті бұйрықтар мен өкімдер шығару, сондай-ақ бағыныстыларға қатысты көтермелеу шаралары мен тәртіптік жазалар қолдану құқығы.

3. Сыбайлас жемқорлық қауіпін төндіретін жағдайлар, және олардың алдын алу жөніндегі талаптар

7. Нұсқаулықты іске асыру мақсатында сыбайлас жемқорлық қауіп төндіретін жағдай болып мыналар танылады:

1) сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын әрекеттер, оның ішінде сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтардың туындауына және (немесе) жасалуына ықпал ететін әрекеттер жасалатын немесе жасалуы жоспарланатын жағдай (осы Нұсқаулықтың 12-тармағын қараңыз);

2) Қоғам қызметкерінің жеке мүдделілігі оның лауазымдық міндеттерін тиісінше орындауына әсер ететін немесе ықпал етуі мүмкін және қызметкердің өзінің жеке мүдделілігі мен азаматтардың, ұйымдардың, қоғамның құқықтары мен заңды мүдделерінің арасында азаматтардың, ұйымдардың, қоғамның құқықтары мен заңды мүдделеріне зиян келтіруге әкеп соғуы мүмкін қайшылық туындайтын немесе туындауы мүмкін жағдай.

8. Осы Нұсқаулықты іске асыру мақсатында Қоғамның барлық қызметкерлерінің атқаратын лауазымына қарамастан мынадай іс-әрекеттері (әрекетсіздіктері) сыбайлас жемқорлыққа жағдай туғызатын іс-әрекеттер деп танылады:

1) басқа мемлекеттік және мемлекеттік емес органдар мен ұйымдардың, кәсіпкерлік субъектілерінің қызметіне заңсыз араласу;

2) егер мұндай пайдалану заңда көзделмесе, өзінің материалдық мүдделерін не өзге де адамдардың материалдық мүдделерін қанағаттандыруға байланысты мәселелерді шешу кезінде өзінің қызметтік өкілеттіктерін пайдалануға;

3) шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде жеке немесе заңды тұлғаларға құқыққа сыйымсыз артықшылық көрсету;

4) Қоғамға жұмысқа орналасу және мансаптық сатымен жоғарылау кезінде заңда көзделмеген артықшылықтар (протекционизм, отбасылық, шексіздік, жерлестік) беру;

5) егер лауазымдық міндеттерін орындау кезінде алынған ақпаратты ресми таратуға жатпаса, оны жеке мүдделері үшін немесе өзге де адамдардың мүдделері үшін пайдалануға;

6) жеке және заңды тұлғаларға ақпарат беруден негізсіз бас тарту, оны беруді кідірту, дұрыс емес немесе толық емес ақпарат беру;

7) жеке және заңды тұлғалардан көрсетілген тұлғалардың заңнамада ұсынуы көзделмеген құжаттарды, материалдарды және ақпаратты талап ету;

8) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін қараудың заңда белгіленген тәртібін, сондай-ақ олардың құзыретіне кіретін өзге де мәселелерді қараудың (шешудің) белгіленген тәртібін бұзу;

9) азаматтық заңнамада айқындалған құн шегінде, жалпы қабылданған сыпайылық және қонақжайлылық нормаларына сәйкес, сондай-ақ хаттамалық және өзге де ресми іс-шараларды өткізу кезінде рәміздік назар аудару белгілері мен рәміздік кәдесыйлар қоспағанда, жоғары тұрған лауазымды адамдарға сыйлықтар беру және қызметтік емес қызметтер көрсету;

10) жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыруға кедергі жасау;

11) әріптестерінен, заңды тұлғалардан, азаматтардан және жұмыста соларға тәуелді өзге де тұлғалардан өздерінің лауазымдық функцияларын орындауға байланысты сыйлықтар немесе қызметтер қабылдау.

9. Сыбайлас жемқорлық қауіп төндіретін жағдайлардың туындауына жол бермеу мақсатында Қоғамның барлық қызметкерлері:

1) лауазымдық міндеттерін адал және жоғары кәсіби деңгейде орындауға;

2) лауазымдық міндеттерін атқару кезінде қандай да бір азаматтарға, топтарға және ұйымдарға артықшылық бермеуге, егер артықшылық көрсету заңда тікелей көзделмесе, жекелеген адамдардың, азаматтардың, топтар мен ұйымдардың ықпалынан тәуелсіз болуға;

3) лауазымдық міндеттерін орындау кезінде лауазымдық міндеттерін адал атқаруға кедергі келтіретін қандай да бір жеке, мүліктік (қаржылық) және өзге де мүдделердің ықпалына байланысты іс-әрекеттерді болдырмауға;

4) қызметтік, кәсіби әдеп нормаларын және іскерлік мінез-құлық қағидаларын сақтауға;

5) лауазымдық міндеттерін объективті орындауға күмән келтіруі мүмкін мінез-құлықтан тартынуға, сондай-ақ олардың беделі мен Қоғамға нұқсан келтіретін жанжалды жағдайларды болдырмауға;

6) мүдделер қақтығыстарының туындауына жол бермеу және туындаған мүдделер қақтығыстарын реттеу жөнінде заңнамада көзделген шараларды қабылдауға;

7) жеке сипаттағы мәселелерді шешу кезінде мемлекеттік және мемлекеттік емес органдар мен ұйымдардың, лауазымды адамдардың,

кәсіпкерлік субъектілерінің, азаматтардың қызметіне ықпал ету үшін қызметтік жағдайды пайдаланбауға міндетті.

10. Сыбайлас жемқорлыққа қауіп төндіретін жағдайлардың туындауына жол бермеу мақсатында атқаратын лауазымына және атқаратын функцияларына қарамастан қоғамның барлық қызметкерлеріне тыйым салынады:

1) мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдардың өкілдерінен, кәсіпкерлік субъектілерінен, азаматтардан және өзге де тұлғалардан қандай да бір сыйақы (сыйлықтар, ақшалай сыйақы, қызметтер және т.б.) алуға;

2) мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдарға, кәсіпкерлік субъектілеріне, азаматтарға және өзге де тұлғаларға оларға немесе өзге де адамдарға, оның ішінде жақындарына қандай да бір мүлік беруді, қандай да бір қызметтер көрсетуді ұсынуды, Қоғам қызметкерлерінің немесе олар көрсеткен адамдардың өз мүдделері мен мүдделері үшін өзге де іс-қимылдарды жүзеге асыруды ұсынуға;

3) жоғары тұрған лауазымды адамдарға сыйлықтар беруге және қызметтен тыс қызметтер көрсетуге;

4) бағынысты қызметшілерден сыйлықтар және қызметтік емес қызметтер алуға құқығы бар.

4. Қызметкерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасауға мәжбүрлейтін іс-әрекеттердің белгілері

11. Қоғамның әрбір қызметкері үшін қызметтік мінез-құлыққа қойылатын талаптарды, сондай-ақ әдептілік нормаларын сақтау, адал және сатылмайтын болу аса маңызды болып табылады. Айналасындағылар пара беру уәдесі немесе пара беру туралы ұсыныс ретінде немесе пара алуға келісім ретінде немесе пара беру туралы өтініш ретінде қабылдауы мүмкін мінез-құлық қоғам қызметкерлері үшін қолайсыз болғандықтан, оның объективтілігі мен адалдығына күмән келтіреді, қоғамның беделіне нұқсан келтіреді.

Мұндай жағымсыз салдардың алдын алу үшін Қоғам қызметкерлері әріптестерімен, ұйымдардың өкілдерімен, басқа азаматтармен қарым-қатынас тәсіліне назар аударуы керек, атап айтқанда, айналасындағылар пара беруге уәде немесе ұсыныс ретінде не пара алуға келісім ретінде немесе пара беру туралы өтініш ретінде қабылдауы мүмкін мінез-құлықтан бас тартуы керек.

12. Кейбір сөздер, сөйлемдер және ымдау айналасындағыларға пара беру туралы өтініш (белгі) ретінде қабылдануы мүмкін, сондықтан азаматтармен немесе мемлекеттік және мемлекеттік емес ұйымдардың өкілдерімен, кәсіпкерлік субъектілерімен және өзге де тұлғалармен өзара іс-қимыл кезінде осындай сөздерді қолданудан тартыну қажет.

Мұндай өрнектерге, мысалы:

- «мәселені шешу қиын, бірақ мүмкін»;
- «нанға рахмет»;
- «келісеміз»;
- «әлдеқайда салмақты дәлелдер қажет»;

- «параметрлерді талқылау керек»;
- «не істейміз?» және т.б.

13. Ұйымдардың өкілдерімен және азаматтармен, әсіресе пайдасы қоғамның шенеуніктері мен қызметкерлерінің шешімдері мен әрекеттеріне байланысты белгілі бір тақырыптарды талқылау пара беру туралы өтініш ретінде де қабылдануы мүмкін.

Мұндай тақырыптардың қатарына, мысалы:

- жалақының төмен деңгейі және белгілі бір қажеттіліктерді іске асыруға ақшалай қаражаттың жетіспеушілігі;
- белгілі бір мүлікті сатып алуға, сол немесе басқа қызметті алуға, туристік сапарға шығуға ниет;
- туыстарында жұмыстың болмауы;
- балалардың білім беру мекемелеріне түсу қажеттілігі және т. б.

14. Қоғам қызметкерінің/қызметкерлерінің белгілі бір шығыс ұсыныстары, әсіресе, егер олар пайдасы олардың шешімдері мен іс-әрекеттеріне байланысты ұйымдар мен азаматтардың өкілдеріне жолданса, пара беру туралы өтініш ретінде қабылдануы мүмкін. Мұндай ұсыныстар жақсы ниетпен түсіндірілген және қызметкердің/қызметкерлердің жеке пайдасымен ешқандай да байланысты болмаған жағдайда да мүмкін.

Мұндай ұсыныстардың қатарына, мысалы, ұсыныстар жатады:

- Қоғам қызметкеріне және (немесе) оның туыстарына жеңілдік беруге;
- анықталған бұзушылықтарды жою, мемлекеттік келісімшарт шеңберінде жұмыстарды орындау, қажетті құжаттарды дайындау үшін нақты компанияның және (немесе) сарапшылардың қызметтерін пайдалануға;
- нақты қайырымдылық қорына ақша салу;
- нақты спорт командасын қолдау және т.б.

5. Қоғам қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлық сипаттағы жағдайлар туындаған кездегі іс-қимыл алгоритмі

15. Белгілі бір әрекеттерді жасауға арандату (пара беруге арандатушылық-арандатушылық әрекеттер).

Азаматтар, заңды тұлғалар, мемлекеттік органдар өкілдері тарапынан арандатушылық сипаттағы ықтимал әрекеттерді болдырмау үшін:

- дайындалып жатқан қылмыс туралы тікелей Қоғамның басшысына (басшыларға) немесе 1424 бірыңғай нөмірі бойынша Call-орталыққа хабарласуға.

- факті туралы Қоғам басшысына жазбаша түрде хабарлауға;

Арандатушылық жағдайлар: қызмет үшін жүгінген азаматтар мен өзге де адамдар тарапынан, сондай-ақ Қоғамның қызметін тексеруді жүзеге асыратын лауазымды адамдар тарапынан ықтимал арандатушылықты болдырмау үшін мынадай сақтық шараларын қатаң сақтауға:

1) Қоғам қызметкерлері болып табылмайтын келушілер орналасқан қызметтік үй-жайларды және жеке заттарын (киім, портфельдер, сөмкелер және т.б.) қараусыз қалдырмауға;

2) келуші кеткеннен кейін жұмыс орнында немесе жеке заттарында қандай да бір бөгде заттар табылған жағдайда, ешқандай дербес әрекет жасамай, дереу СЖҚКҚ -не және Қоғам басшылығына баяндауға міндетті.

16. Пара ұсыну немесе қорқытып алу кезінде:

1) паракор беруші (пара алушы) параны қабылдауға (беруге) не әзірлік ретінде, не үзілді-кесілді бас тарту ретінде түсіндіруі мүмкін елеусіз сөздерге жол бермей, өзін өте абайлап, сыпайы, ұқыпты ұстау;

2) Сізге ұсынылған шарттарды (сома мөлшерін, тауарлардың атауын және қызмет көрсету сипатын, параны беру мерзімдері мен тәсілдерін, сатып алу нысанын, мәселелерді шешу дәйектілігін) мұқият тыңдауға және нақты есте сақтауға;

3) параны беру уақыты мен орны туралы мәселені келесі әңгімеге дейін ауыстыруға және келесі кездесу үшін Сізге жақсы таныс орынды ұсынуға тырысуға;

4) әңгімелесуде бастама көтермеңіз, бұдан былай «қабылдауға жұмыс істеңіз», әлеуетті пара алушыға (пара берушіге) «сөйлесуге», Сізге барынша көп ақпарат беруге мүмкіндік беріңіз;

5) пара беруге немесе коммерциялық пара алуға келісім берген жағдайда, Сіздің мәселенізді шешудің кепілдіктері туралы сұраңыз;

6) осы факті туралы СЖҚКҚ -ға және Қоғам басшылығына жазбаша түрде хабарлауға;

17. Мүдделер қақтығысы кезінде:

1) мүдделер қақтығысының кез келген мүмкіндігіне мұқият қарауға;

2) мүдделер қақтығысының туындауының кез келген мүмкіндігін болдырмау жөнінде шаралар қолдануға;

3) пайда болған мүдделер қақтығысы туралы немесе оның туындау мүмкіндігі туралы Сізге белгілі болғаннан кейін СЖҚКҚ -і және тікелей басшыны жазбаша нысанда хабардар етуге;

4) туындаған мүдделер қақтығысын дербес немесе СЖҚКҚ -мен және тікелей басшымен келісім бойынша еңсеру жөнінде шаралар қабылдауға міндетті.

18. Қоғамның басшылығы уақтылы:

1) мүдделер қақтығысының тарапы болып табылатын адамды лауазымдық міндеттерін орындаудан шеттетуге және мүдделер қақтығысы туындаған немесе туындауы мүмкін мәселе бойынша лауазымдық міндеттерін орындауды басқа адамға тапсыруға құқылы. Шеттету және тапсырма заңда белгіленген тәртіппен жүргізілуге тиіс;

2) лауазымдық міндеттерін өзгертуге;

3) мүдделер қақтығысын жою жөнінде шаралар қабылдауға құқылы.

6. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы шешім қабылдау кезіндегі іс-қимыл алгоритмі

19. Пара талап еткен жағдайда қызметкер өз қалауы бойынша сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға немесе «1424» Call-орталығына ауызша немесе жазбаша өтініш бере алады. Сондай-ақ жасалған сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық фактілері туралы Қоғамның «сенім» aks@okzhetpes-esk.kz электрондық поштасы арқылы хабарлауға болады.

20. Қоғамның қызметкері сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға (СЖҚКҚ) берген параны ұсыну немесе оны бопсалау немесе коммерциялық пара беру фактісі туралы өтініште дәл көрсету қажет:

1) лауазымды адамдардың қайсысы (тегі, аты, әкесінің аты, лауазымы, мекемесі) пара ұсынады немесе оны қорқытып алады;

2) ұсынылатын немесе қорқытып алынатын параның сомасы мен сипаты қандай;

3) қандай нақты іс-әрекеттер (немесе әрекетсіздік) үшін пара беру немесе оны қорқытып алу немесе коммерциялық пара алу ұсынылса;

4) параны тікелей беру қандай уақытта, қай жерде және қандай жолмен жүргізілуге немесе коммерциялық сатып алу жүзеге асырылуға тиіс.

21. Қоғамның қызметкерлері сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі уәкілетті органға жүгінумен қатар Қоғамның тікелей басшысын, СЖҚКҚ және Қоғам президентіне дереу хабардар етуге міндетті. СЖҚКҚ хабарламаны Директорлар кеңесіне уақтылы береді.

Қоғам филиалының қызметкерлері филиал директорына және филиалдың АҚС (комплаенс-офицері) дереу хабарлауға тиіс, олар өз кезегінде қоғамның Президентіне және қоғамның АҚС (комплаенс-офицеріне) хабарлауға тиіс.

Бұл ретте Қоғам қызметкерлері мүмкіндігінше өз дәлелдері бойынша дәлелдемелік базаны (куәгерлер, құжаттар, хат алмасу, оның ішінде мессенджерлер арқылы, аудио және бейне материалдар және т.б.) ұсынады және оны уәкілетті органға да, Қоғамның СЖҚКҚ -на да береді.

22. Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар туралы барлық келіп түскен хабарламаларды СЖҚКҚ дереу тиісті журналға тіркейді және Директорлар кеңесі мен Қоғам президентінің назарына жеткізіледі.

Кез келген жағдай анықталғаннан кейін Қоғам мен СЖҚКҚ басшылығы белгілі болған фактілерді және теріс салдардың туындау мүмкіндігін бағалауға тиіс. Егер олардың шешім қабылдау үшін жеткілікті фактілері болмаса, олар Қоғамдағы сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саясатында белгіленген тәртіппен жүргізілетін тергеуді бастағаны жөн.

7. Қорытынды Ережелер

23. Қоғам қызметкерлері есте сақтау қажет:

1) адал, сатылмайтын, адал, құзыретті болуға тиіс;

2) Сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылық жасағаны үшін жазаның сөзсіздігін есте сақтауға міндетті.

24. Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл саласындағы заңнаманың қағидаттары мен талаптарын сақтамағаны үшін қоғамның қызметкерлері

атқаратын лауазымына және атқаратын функцияларына карамастан, заңда белгіленген тәртіппен, оның ішінде Қазақстан Республикасының Еңбек, әкімшілік және қылмыстық заңнамасы шеңберінде жауапты болады.

**«Оқжетпес» ЕСК» АҚ қызметкерлері үшін сыбайлас
жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі нұсқаулықпен
ТАНЫСУ ПАРАҒЫ**

№ р/н	Атқаратын лауазымы	А.Ж.Т.	Қолы
1.			
2.			
3.			
4.			
5.			
6.			
7.			
8.			
9.			
10.			
11.			
12.			
13.			
14.			
15.			
16.			
17.			
18.			
19.			
20.			
21.			
22.			
23.			
24.			
25.			
26.			
27.			
28.			
29.			
30.			
31.			
32.			
33.			
34.			
35.			
36.			